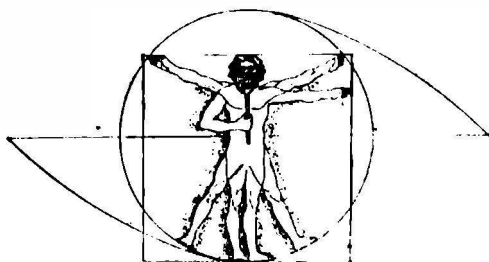

În prim-plan: ACTORUL

*Tamara
Buciuceanu-
Botez:*

„Actorul trebuie
să aibă suflet bun,
ca și medicul
adevărat...”

Cu volubilitatea-i binecunoscută, fermecător de naturală, simpatica Tamara Buciuceanu mi-a spus pe nerăsuflote, cu haz și cu aplomb, povestea carierei sale de actriță. Un interviu cu această dinamică interlocuitoare aproape că exclude întrebările...

— Stimată Tamara Buciuceanu, sin-teți o actriță foarte populară. Nenumărați spectatori care vă îndrăgesc doresc să vă cunoască mai bine. Vă adresez o primă întrebare : cînd și cum v-ați descoperit vocația ?

— De la șapte ani ! În orașelul natal, tata — profesor de muzică, absolvent al Conservatorului, dar și al Facultății de

Drept — era animatorul unui cor în care cânta mama, absolventă de Conservator și ea, cântam eu, cânta și sora mea, Iulia, care avea să devină prim-solistă a Operei Române. Tata era bariton, mama, soprană, aveam o cunoștință care cânta la pian, așa că mereu în casa noastră erau adevărate seri muzical-artistice, la care noi, fetele, asistam cu ochii zgîlți, cum se spune în Moldova. Și, fără să ne-o ceară nimeni, povesteam câte-o năzdrăvănie sau improvizam un duet. Și nu cântam „Vine, vine primăvara”, ci melodii de Caudella... La șapte ani, am început să studiez pianul. După un an și jumătate, îmi făceam „debutul” într-un mare concert organizat de tata, în fața a peste 600 de spectatori, într-o sală cu enorme candelabre de cristal, pe care n-am să le uit niciodată. A fost primul contact cu publicul! Am interpretat Concertul în do major de Mozart. De atunci am participat la toate manifestările culturale, la serbările școlare — eram premiată și mă simțeam obligată. Când s-a pus în scenă piesa populară Irozzil, tata mi-a spus: „Tu vei fi Ingerul!” Am rostit prologul îmbrăcată într-o rochiță albă de voală georgette cu aplicații de flori din organdi, pe care mama și o mătușă o confecționaseră după indicațiile mele. ~~Incepusem să urmez și o școală de coregrafie.~~ Mi-a plăcut întotdeauna să ~~fac~~ de toate... Într-o vară, rămăsesem acasă cu bunica. I-am cerut să coasă niște verigi la două ~~capături~~, le-am prins în curte de doi stâlpi și am improvizat o cortină. Cum pe stradă trecea un țăran cu pepenagi de murat, am cumpărat o jumătate de căruță, am invitat toți copiii din cartier și ne-am jucat de-a teatrul. La așezat, le-am servit pepenii, care, bineînțeles, nu s-au putut mânca. Ce-am făcut atunci seamăna cu commedia dell'arte! După ce în anii liceului am locuit la Tecuci, la Vaslui, ne-am stabilit în cetatea de scaun a lui Ștefan, Suceava, oraș cu vechi tradiții culturale. Aici funcționau diferite companii artistice în care activau de plăcere profesori, elevi, studenți. Am fost foarte mândri când s-a apelat la noi să realizăm un spectacol cu Chirița la Iași, care, spre uimirea noastră, avea să fie un eveniment în urbe. Eu mai regizasem în vacanțe reviste muzicale, pentru piesa lui Alexandri însă am făcut pregătiri speciale. Aveam norocul că părinții mă încurajau în pornirile mele artistice. Am luat de-acasă mobile, covoare, și am adus pe scenă chiar o trăsură și un cal. Nu cred că există o predestinare, dar, iată, după 30 de ani o interpretez pe Chirița într-un spectacol adevărat, și sper să nu fie ultimul meu rol mare! Dar, era să uit, la debutul meu ca „actriță” în chip de in-

Plină de vervă într-o comedie polițistă de succes, „Martorii se suprimă” de Robert Thomas

Familiarizată cu frenezia vodevilului — voluntara Clara din „Pălăria florentină” de Labiche

O reușită compoziție timpurie : una dintre „gaițele” lui Kirilțescu

Inocența și candoarea începuturilor — în „Domnul Puntila și sluga sa Matti” de Brecht

geraș, după ce lumea mă aplaudase, tata, în culise, mi-a spus și el „bravo” și m-a întrebat repede : „Ce vrei tu să te faci ?” Eu am răspuns : „Artistă !” Și, după o clipă : „Parcă și doctoriță”. Peste ani, la Iași, m-am înscris și la Facultatea de medicină, dar a trebuit să renunț, pentru că nu puteam face față la cursurile de zi ale Institutului. Mi-a prins totuși bine acel început de experiență ; am simțit încă de atunci că actorul trebuie să aibă suflet bun, ca și medicul adevărat.

— Ați urmat conservatorul și la Iași și la București. Care sînt cele

mai puternice impresii pe care le păstrați din perioada studiilor ?

— În primii trei ani, la Iași, am fost colegă cu Tatiana Iekel, Octavian Cotescu, Jana Gorea, Ștefan Tivodaru, excelent actor de compoziție, cu Marina Bașta, Napoleon Crețu, Valeriu Burlacu, Saul Taișler, Boris Barcov, Mimi Ciocină, cu regretatul Emanoil Petruț. Ne stimam, ne iubeam și ne ajutam în toate. Eu am devenit repede „copilul trupei” Naționalului ieșean ; dacă se îmbolnăvea cineva, învătăm peste noapte rolul. Am făcut ucenicie și am deprins respectul față de spi-

noasa și dificila meserie. A propoz, cu poezia „Spinul“ am intrat eu la conservator ! În profesia noastră trebuie să calci și pe spini, ca să mergi mai departe, să capeți curaj și putere. Fără ambiție nu se poate. Am rămas încă destul de ambițioasă, la cei 55 de ani ai mei, dintre care 32 de teatru, o cifră pe care vreau să o depășesc numai dacă voi fi sănătoasă. Pentru că meseria noastră cere sacrificii și de sănătate. Trebuie să joci, indiferent dacă e ger sau caniculă, la sediu sau în turneu... De curînd, la Galele „Amfiteatru“, la Iași, în cadrul cărora Teatrul „Bulandra“ a susținut o microstagionă, ne-a vizitat în culise, pe mine și pe Cotescu, profesorul nostru Ioan Lascăr. În ziua aceea împlinea 80 de ani ; i-am oferit trandafiri roși și ne-am adus împreună aminte de prima noastră întîlnire, cînd ne spusese : „Măi copii, să fiți ca florile, frumoși, parfumați și totdeauna fragezi“. Orela de dramă și comedie erau o incîntare. Cu o lacrimă de nostalgie povestesc azi tinerilor mei colegi ce înseamnă atmosfera caldă, familială, dar și de prețuire reciprocă, într-un colectiv care interpretează o piesă. Dacă există acest spirit, ce ține, într-un fel, de romantismul profesiei, succesul este și mai mare. Mie mi-a plăcut totdeauna să fiu sufletul echipei... Cînd s-a desființat institutul de la Iași (eram în anul patru), am venit la București și l-am avut profesor pe Nicolae Bălțățeanu. Artist de o prestație deosebită — se făcea parcă vid în jurul lui cînd intra în scenă —, Bălțățeanu, la clasă, trecea aproape neobservat : dar, de fapt, el era cel care te observa. I-am fost studentă doar un an, dar de la început, dintr-o singură frază, mi-a dezvăluit propriul meu „secret“. Purta părul foarte lung, împletit în cozi, și el mă alinta „codano“ sau „Tămăruș“ : „ai ochii mari de Betty Boop și o dansură de reclamă «Nivea»“. Dar să nu-ncepi să joci decît după ce ți-ai afirmat prezența, după ce vei simți publicul atent. Tu vei face comedie, dar vei fi totdeauna și puțin tristă“. Era un formidabil psiholog : după părerea mea, un profesor, ca și un mare regizor, trebuie să simtă talentul. Pe actor trebuie să-l lași să se exprime, să-l corijezi doar din cînd în cînd. Mi-aduc aminte de repetițiile cu Pintilie, care așa proceda. Nu mi-a plăcut niciodată partenerul sau regizorul care să-mi impună ceva nume fără să se sinchisească dacă sînt sau nu de acord. E drept, actorul nu se poate observa exact pe sine, dar, din experiență, își cunoaște niște valențe, își intuiește posibilitățile. Sînt roluri pe care le simți din prima zi, altele le cauți luni în șir. Cînd învățam teoria stanslavskiană, am aflat

că sînt actori care pornesc din interiorul personajului, alții care își închipuie înfățișarea și comportamentul acestuia, și astfel devin mai degajați... Curios, îmi place comedia în aceeași măsură ca și drama, dar, nu știu de ce, prefer rolurile care stirnesc buna-dispoziție...

— **Iată că începeți să formulați o adevărată profesiune de credință...**

— La o emisiune de varietăți, Dan Mihăescu și Grigore Pop mi-au încredințat, la cererea mea, un text mai special : era vorba despre suferințele unei mame neluate în seamă, de propriii ei copii. M-am aflat în fața unei săli pline de spectatori veniți să se amuze, care, totuși, m-au urmărit cu sufletul la gură. Cu ocazia asta, mi-am putut contola capacitatea de a stăvili risul, de care toată cariera am avut parte. Am rămas însă cu o anume tristețe, și am să evit acest gen de partituri la spectacolele de varietăți, la care oamenii doresc să se destîndă.

— **Să reluăm totuși firul cronologic al carierei dumneavoastră ; vorbiți-ne despre debutul propriu-zis, ca profesionistă.**

— La absolvență era obiceiul ca directorii de teatre să-și aleagă actorii. Mi s-au făcut două propuneri : Teatrul Armatei și Teatrul Giulești. Ca să nu am mai tîrziu regrete, am tras la sorți și mi-a căzut Giuleștiul. A fost un noroc pentru mine, pentru că aici am învățat foarte mult, am jucat multe roluri grele. Chiar din prima săptămînă — era în 1952 —, am fost distribuită în Marfa din **Makar Dubrava** de Korneiciuk, în regia lui Aurel Ghițescu. Stăteam în culise și îi priveam cu rîsuflarea tăiată pe colegii mei mai vîrstnici, Geo Barton și Dodi Caian. Cînd să intru în scenă, mi s-a rupt tocul de la pantof, și eu trebuia să dansez și să cînt ! M-am avîntat însă plină de curaj, și cronicile au semnalat un „debut cu mari promisiuni“ ! Am fost apoi Marghiolita din **Piatra din casă** în regia Getei Vlad, care mi-a rămas prietenă de-o viață, și Beatrice în piesa lui Goldoni **Slugă la doi stăpîni**, rol cu care am obținut si un premiu republican. Am mai jucat în **Doi tineri din Verona** de Shakespeare, în **Domnul Puntilla și sluga sa Matti** de Brecht. Fiind la Giulești, m-am bucurat că am contribuit și eu la un moment important în istoria colectivului — spectacolul lui Horea Popescu cu **Baia** de Maiakovski, în care aveam „rolul cel mai mic“ (cum consemna palmaresul altui concurs), dar eram alături de Jules Cazaban, de Ștefan Mihăilescu-Brăila. Un spectacol pe care l-am jucat mereu în-

Mereu nemulțumită, ambițioasă și vicleană Chriachița. În regia colegului Toma Caragiu, alături de Florian Pittiș

tr-un ritm îndrăcit a fost **Pălăria florentină** de Labiche. La Giulești am jucat prima oară în **Galțele** de Alexandru Kirilescu, piesă în distribuția căreia aveam să fiu invitată și pe scena Naționalului. Directoarea Elena Deleanu, care înțelege și nevoia de evoluție profesională a celor din trupa pe care o conduce, mi-a dat consimțământul să trec în „prima garnitură” a Teatrului de Comedie, proaspăt înființat de Radu Beligan, unde aveam șanse considerabile de a-mi înnoi mijloacele de expresie. Și am avut fericirea să joc împreună cu Ștefan Ciubotărașu, Nineta Gusti, Mircea Șeptilici, Sanda Toma. Mi-amintesc cu plăcere de **Casa inimilor sfărimate** a lui Shaw, de succe-

sul piesei lui Brecht **Șvejk** în al doilea război mondial, cu care am făcut un lung turneu în U.R.S.S. Învățasem toate soneturile în limba rusă !

— **Ați apărut, cițiva ani la rind, și pe așișele Teatrului de Operetă...**

— Pentru meseria mea a fost un ciștig deosebit. În primul rind, pentru că genul te solicită ca actor total, trebuie să știi să joci, să cînți, să dansezi. Am luat lecții de canto ca să pot acoperi integral partiturile care îmi reveneau în cele trei opere : **Contesa Marilza, Lăsați-mă să cînt, Văduva veselă**, în care Ion Dacian dorea să reușese să o înlocuiesc pe marea actriță Maria Wauvrina. Am plecat într-un lung turneu — Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg, R.F.G. —, un turneu de mare succes, cum se poate constata din colecția de cronici de care soțul meu,

Profilul unui caracter rigid și fals — un contre-emploi, cerut de Cătălina Buzolanu pentru Avocata din „Interviu” de Ecaterina Oprolu.

doctorul Botez, se ocupă cu pedanterie. Am jucat apoi în operele **Vinzătorul de păsări**, **Suzana**, **Ana Lugojana**, **Volevodul țiganilor**. **My fair lady**, **Logodnicul din lună**, **Se mărită fetele și altele**. 'Timp de trei ani, cite o lună și jumătate colindam Europa. Din această experiență, am cîștigat un plus de dezinvoltură, o anume siguranță și o teribilă poftă de joc. Păstrez în memorie un moment emoționant : la München — jucam **Lăsați-mă să cînt în limba germană** —, spectatoriilor, toți, în picioare, au intonat odată cu noi minunata melodie din final, „Crai nou”. Mi s-a părut atunci că plutesc. A fost o perioadă de mare succes a operetei românești.

— **V-ați întors în teatrul dramatic, în trupa Teatrului „Bulandra”. Cum s-a întîmplat ?**

— Vorba lui Băieșu : ciudatul rol al întîmplării. Într-o seară, spuneam la TV un monolog în care dădeam rețete de ceaiuri și rîdeam în felurite chipuri. Lucian Pintilie se uita la televizor. Eram bolnavă în spital, cînd am primit un telefon de la el : „Te faci sănătoasă și vii să joci un rol”. Cele două luni și jumătate de repetiții cu el au echivalat cu doi ani de școală. Atunci a început perioada cea mai extrinordinară din viața mea profesională. Liviu Ciulei mi-a propus să intru în colectivul pe care-l conducea. Am avut satisfacția să fac compoziții foarte diferite, care, deși nu au fost roluri principale, aveau pondere în economia spectacolului. Am fost distribuită și am colaborat bine cu toți regizorii teatrului Ciulei, Moiescu, Petre Popescu. În **Joc de pisici**, reușeam scene de neuitat în compania lui Fory Etterle și a lui Valy Voiculescu-Pepino. **Trei generații** mi-a prilejuit întîlnirea cu Rodica Tapalagă, o parteneră **excelentă** ; alături de ea mi-am dat seama că pot îndrăzni să atac și partituri tragice. În **Ivanov**, am încercat să fac o duenă fără vîrstă, Avdotia. Despre lucrul la **Azllul de noapte** s-ar putea scrie o carte. În ce mă privește, revelatoare a fost indicația lui Ciulei, care mi-a spus doar atît : „Să fii o viitoare Vasilisa”. Adorabilul Toma Caragiu a vrut să-și probeze talentul și ca regizor, și a izbutit un spectacol plin de ritm și vioiciune, **Titanic-Vals**, de la care păstrez amintiri foarte frumoase ; o interpretam pe Chiriachița. În **Interviu de Ecaterina Oproiu**, **Avocata** a fost un rol mai deosebit, pentru mine un **contre-emploi** ; a trebuit să-mi stăpînesc temperamentul și să joc în cu totul altă manieră. Repetițiile cu Cătălina Buzolanu au fost nervoase, zgomotoase, dar rezultatul,

un foarte mare succes. Între timp, am început naveta la Iași, unde am fost invitată să o interpretez pe Chirița, acest personaj de legendă al dramaturgiei românești... Cîntea de a fi continuatoarea unor interpreți glorioși (Matei Millo, Mișuță Gheorghiu) m-a obligat foarte mult, și am zăbovit îndelung asupra elaborării acestui rol, pentru care am și primit două premii de interpretare. Am colaborat foarte bine cu tînărul regizor Alexandru Dabija. Firește, au existat și inerențele ciocniri — eu eram nouă în colectiv —, dar pînă la urmă s-a instaurat un calm propice lucrului. Am avut ambiția și curajul să cer să se aducă în scenă un cal adevărat și am avut-o parteneră credincioasă pe Iapa Frumoasa, care a murit de curînd. Era foarte calină și plină de gingășii. Dacă am să vă spun că am plîns după ea ca un copil, o să mă credeți ?

— **Muncați mult și realizați o exemplară varietate a așlului dumneavoastră personal. Cum vă împărțiți energia, între spectacolul Molière, comedia lui Kataev O zi de odihnă, repetițiile pentru viitoare premiere și tot ceea ce mai aveți de făcut ?**

— Fiecare rol e o făgăduială, o ispită, fiecare te cheamă și te răsplătește prin ceva. Cu Alexandru Tocilescu mai lucrasem și la Teatrul „Ion Vasilescu”, unde am jucat de multe ori în reprezentație și unde mă distribuise în comedia lui Tudor Popescu, **Paradis de ocazie**. Cînd a început lucrul la **Tartuffe**, mi-a explicat că vrea să joc Madame Pernelle ca eu să fiu aceea care să deschidă spectacolul... **O zi de odihnă** e o comedie spumoasă, care se joacă luni în șir „cu casa închisă”. Este un spectacol pe care îl iubim, chiar și atunci cînd ar trebui să ne odihnim tot **O zi de odihnă** jucăm !

— **Este vreo scenă a capitalei pe care n-ați pus piciorul ?**

— Ei, mi-au scăpat cîteva, dar nu multe... Am fost solicitată să joc și la revistă, la Teatrul „Constantin Tănase”. Pot să mă laud, deci, că mă pricep și la music-hall ; am jucat alături de regina genului, Stela Popescu, în **Boema, slăbiciunea mea**. Bițu Fălticaneanu, coleg de la Iași, mi-a încredințat, studentă fiind, un cuplet, m-a chemat să dau o pată de culoare spectacolului său. Un alt coleg, actorul Matei Alexandru, m-a invitat să joc în spectacolul regizat de el la Grădina Batiște, **Funcționarul de la Domenii** de Petre Locusteanu, o montare a cărei distribuție reunește actori din diferite teatre.

Elegantă și distincție conferite unui personaj de operetă — Rosa, în „Suzana“ de Gilbert

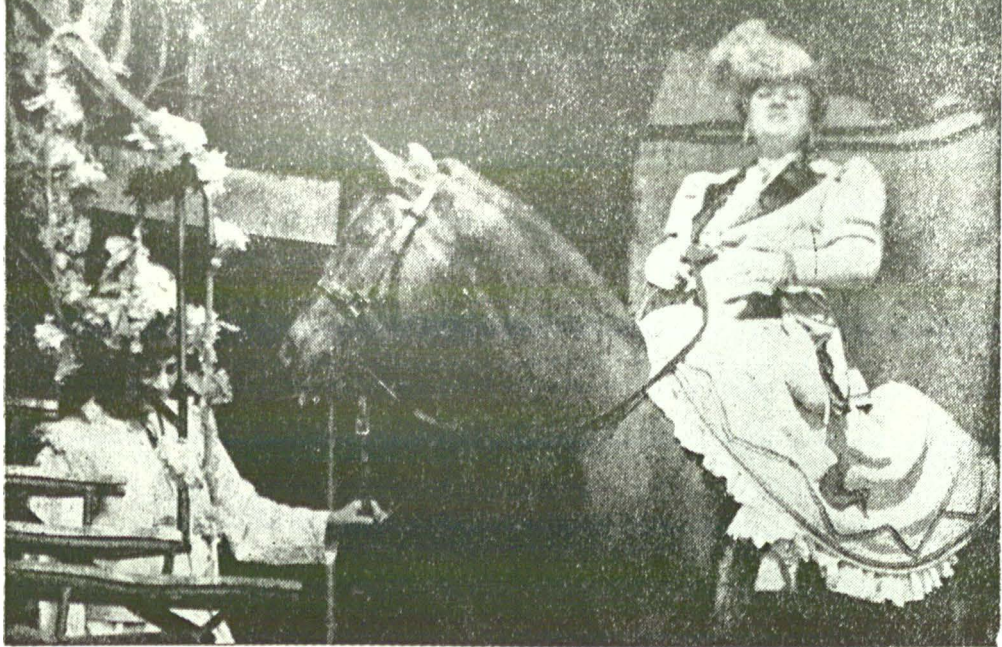
Apărentă bonomie, senzuală ferocitate — Kvașnia din „Azilul de noapte“ în regia lui Liviu Ciutei

În „Joc de pisici“ de Ūrkeny István, cocheta Paula, în dialog cu fermecătorul personaj interpretat de Fory Etterle

Avdotia și Kosih (Ovidiu Schumacher) — două personaje pitorești din piesa lui Cehov „Ivanov“

Rolul visat dintotdeauna : Chirița, o creație memorabilă pe scena ieșeană

— Nici un cuvint despre televiziune ?

— Am apărut pe micul ecran de la primele transmisiuni în direct, am făcut prezentări, am jucat împreună cu mulți, foarte mulți colegi și am avut mari satisfacții. Televiziunea mi-a creat o popularitate extraordinară ; în același timp, m-a obligat profesional să nu iau ușor acest gen așa-zis „ușor”. Când am împlinit 25 de ani de teatru, televiziunea mi-a pregătit două show-uri, unul strict de teatru (redactor, Constantin Paraschivescu), celălalt, de varietăți (realizatori, Dan Mihăescu și Grigore Pop).

— Se pare că doar cinematografia v-a iămas, deocamdată, datoare...

— Pe regizorii de film nu-i prea vezi la teatru, din păcate. Pot să-l mulțumesc însă lui Mircea Mureșan pentru rolul Doamnei Herdelea în ecranizarea romanului Ion ; lui Geo Saizescu, pentru rolul din Grăbește-te încet ! ; lui Nicolae Corjos, pentru episodul din Alo, aterizează străbunica. Dar nu sînt mulțumită. Aștept ceva mai potrivit... Multă vreme m-am tot gîndit la o versiune cinematografică a Chiriței. Dar nu vreau să ating această delicată problemă ! Eu am răbdare și, poate, cine știe, așa cum după treizeci de ani de carieră am ajuns să joc acest personaj foarte drag mie la Naționalul ieșean, poate... cîndva... și în film...

— Înainte de a ne despărți, v-aș întreba ce părere aveți despre public ?

— Se zice că românul e născut poet și artist, de aceea iubește această frumoasă și veche artă a teatrului, și-i îndrăgește pe actori. Seară de seară, aplauze însuflețite, zi de zi, pe stradă, zîmbete și cuvinte bune, telefoane de mulțumire și flori — ce poate fi mai minunat, într-o carieră pe care, pot să spun deschis, o datorez lui, marelui public ? De aceea, mă bucur cînd sînt solicitată să particip la un festival, să fac parte dintr-un juriu sau să susțin o seară de discuții cu spectatori de diferite profesii, elevi, studenți, arhitecți, muncitori. Fără să mă formalizez, m-am îmbrăcat în trening și am luat parte la reprezentații de divertisment pe stadion. Unor colegi poate că li se pare ciudat sau degradant, dar, dacă o singură dată vor călca pe gazon, la un astfel de mare spectacol popular, vor fi uimiți cît de mult îi iubesc oamenii pe actori ! Cu umbrele sau fără, pe plii torențiale sau pe călduri caniculare, ei ne urmăresc cu o plăcere de neînchipuit. Astfel de apariții aducătoare de bună dispoziție nu înseamnă o „concesie” dacă te respecti pe tine însuși, te respectă și ceilalți. Nu pot trăi dacă nu reușesc, într-un fel sau altul, să fac bine cuiva. Bucuria asta îmi dă echilibru în viață...

**Interviu realizat de
Irina COROIU**